Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Krzysztof Bolesta

DPN-WWM.0503.2.2026.MM
4491206.18493483.15009379
Warszawa, 23-08-2026

Dotyczy: udzielenia odpowiedzi na oświadczenia senatorskie Pana Aleksandra Szweda, znak BPS/043-63-1685/26
Temat: niewłaściwe praktyki stosowane przez firmy oferujące wymianę pieców oraz pomoc w uzyskaniu dotacji z programów publicznych

Pani
Magdalena Biejat
Marszałek Senatu RP
Kancelaria Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w zawiązku z przekazanym oświadczeniem senatorskim, poniżej przedstawiam odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

1. Czy ministerstwo zna skalę przypadków wprowadzenia w błąd osób ubiegających się o dotacje na wymianę źródeł ciepła?

Z danych uzyskanych od Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) wynika, że liczba postępowań prowadzonych przez Prokuraturę Europejską, Prokuraturę Krajową, policję, CBA, CBŚ, ABW oraz sądy dotyczy:
- 470 umów finansowanych ze środków Krajowego Planu Odbudowy;
- około 700 umów finansowanych ze środków Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS).

W przypadku 51 zgłoszeń odmówiono wszczęcia postępowania lub zostało ono umorzone.

Szacujemy, że około 8 tys. gospodarstw domowych znalazło się w trudnej sytuacji finansowej, z uwagi na zagrożenie obowiązkiem zwrotu dotacji, mimo braku winy z ich strony nieprawidłowym ich wykorzystaniu), na łączna kwotę około 285 mln zł.

2. Dlaczego firmy, które nie są instytucjami publicznymi, mogą swobodnie posługiwać się nazwami i przekazem sugerującym oficjalną obsługę programów dotacyjnych?

W ramach realizacji PPCP, jedynie MKiŚ, NFOŚiGW oraz Partnerzy Programu[1] są uprawnieni do używania logotypu programu i logotypów instytucji odpowiedzialnych za program oraz odpowiednio do oznakowania znakami funduszy zewnętrznych stanowiących źródło dofinansowania. Materiały znajdujące się w przestrzeni internetowej na stronie Programu oraz stronach rządowych (gov.pl) są materiałami edukacyjno-informacyjnymi i tylko w takiej – kompletnej formie i celu mogą być

[1] Lista Partnerów Programu PPCP dostępna pod linkiem: Partnerzy | Czyste Powietrze | NFOŚiGW

wykorzystywane, jako materiały NFOŚiGW. Nie ma zgody na ich jakiekolwiek zniekształcanie, dodawanie logotypów lub kopiowanie i wykorzystywanie wybranych ich części.

Informacje o przypadkach wykorzystywania przez podmioty niebędące Partnerami Programu nazw, logotypów lub przekazów sugerujących oficjalne powiązanie z PPCP mogą być przekazywane do NFOŚiGW, który dokonuje ich analizy i podejmuje stosowne działania.

3. Czy rząd planuje wprowadzenie obowiązkowego rejestru lub certyfikacji podmiotów pośredniczących w przypadku programu „Czyste powietrze"?

Nowa odsłona PPCP, wprowadzona z końcem marca 2025 r., przyniosła szereg usprawnień mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa beneficjentów i wzmocnienie wpływu na prace wykonawców świadczących usługi w ramach przedsięwzięć realizowanych w PPCP. Kluczowym rozwiązaniem, istotnym z punktu widzenia ochrony beneficjentów, jest wprowadzenie Ogólnopolskiego System Operatorów PPCP. Tę rolę w nowej wersji Programu pełnią gminy i wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW). Operatorzy pomagają beneficjentom na każdym etapie procesu, od podjęcia decyzji o realizacji inwestycji, przez wybór audytora i wykonawcy, poprzez cały proces inwestycyjny, aż do zakończenia projektu i rozliczenia dotacji.

Wprowadzenie systemu operatorskiego ma istotne znaczenie dla ograniczenia nadużyć obserwowanych w poprzednich edycjach programu, takich jak nieuczciwe praktyki akwizytorów/wykonawców, podpisywanie niekompletnych dokumentów, zawyżanie cen usług czy niewłaściwą realizację inwestycji. Najwyższy poziom dofinansowania (100% kosztów netto) oraz prefinansowanie są dostępne wyłącznie przy wsparciu operatora, co zapewnia najuboższym beneficjentom, często wykluczonym cyfrowo, bezpłatną, pełną opiekę na każdym etapie. Z pomocy operatora można skorzystać również przy podwyższonym poziomie dofinansowania (70% kosztów netto).

Jednym z ważnych mechanizmów ochronnych beneficjentów są wymogi stawiane firmom, które chcą pełnić rolę wykonawcy w ramach PPCP w przypadku realizacji umowy z prefinansowaniem. Wykonawca musi działać co najmniej rok na rynku usług budowlanych, remontowych lub montażowych albo posiadać doświadczenie w realizacji co najmniej piętnastu inwestycji dla beneficjentów. W ramach zreformowanej w 2025 r. odsłonie PPCP, zapewnione zostały także dodatkowe elementy zabezpieczające środki publiczne, jak zmniejszenia kwoty zaliczki w przypadku prefinansowania z 50% do 35%, a deklaracja wypłaty zaliczki musi być podpisana przez beneficjenta w obecności Operatora Programu.

Na przełomie lutego i marca 2026 r. NFOŚiGW przedstawił do konsultacji społecznych pakiet proponowanych zmian w PPCP. Celem zmian jest dalsze wzmocnienie skuteczności Programu, usprawnienie procesu wnioskowania o dofinansowanie i realizacji inwestycji, poprawa bezpieczeństwa beneficjentów we współpracy z wykonawcami oraz podniesienie standardów środowiskowych i jakości finansowanych urządzeń grzewczych.

Częścią poddanych konsultacji elementów jest projekt listy zweryfikowanych wykonawców. Aktualnie i NFOŚiGW i Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy (IOŚ-BIP), który będzie prowadzić listę, prowadzą prace nad wdrożeniem tego narzędzia. Lista będzie miała charakter fakultatywny i będzie stanowiła wsparcie dla beneficjentów PPCP, dostarczając im praktycznego narzędzia ułatwiającego wybór wykonawcy. Beneficjenci będą mogli korzystać z uporządkowanego źródła informacji, obejmującego wykonawców, którzy spełnili określone wymagania i realizują wskazany

zakres przedsięwzięć na określonym obszarze kraju. Planuje się, że wykonawcy wpisani na ww. listę będą weryfikowani pod kątem kryteriów formalnych i merytorycznych, potwierdzających m.in. posiadanie odpowiednich uprawnień technicznych do wykonywania prac, doświadczenie w realizacji inwestycji w ramach Programu oraz brak formalnoprawnych zastrzeżeń do prowadzenia działalności gospodarczej.

Planowana lista wykonawców będzie narzędziem zwiększającym transparentność rynku oraz stanowić będzie dodatkowy mechanizm weryfikacji rzetelności i stabilności firm świadczących usługi dla beneficjentów.

4. Jakie działania zostaną podjęte, aby skutecznie chronić seniorów przed zawieraniem umów i kredytów opartych na fałszywych obietnicach uzyskania dotacji?

NFOŚiGW prowadzi działania koncentrujące się na prewencji i ograniczaniu ryzyka występowania nieuczciwych praktyk wykonawców i pośredników poprzez systematyczną edukację oraz informowanie beneficjentów Programu. We współpracy z WFOŚiGW oraz gminami, prowadzone są szerokie działania edukacyjno-informacyjne, których celem jest zwiększanie świadomości beneficjentów PPCP oraz wyposażenie ich w wiedzę pozwalającą na podejmowanie świadomych i bezpiecznych decyzji na etapie wyboru wykonawcy, zawierania umów i realizacji inwestycji. W działaniach tych wykorzystywane są m.in. szkolenia, spotkania informacyjne, kampanie medialne i prasowe, media społecznościowe aktywność w mediach społecznościowych oraz lokalne Punkty Konsultacyjno-Informacyjne prowadzone przez gminy.

NFOŚiGW opracował poradnik[2] wskazujący, jak zabezpieczyć swoje interesy oraz jak postępować w przypadku niewywiązania się wykonawcy z warunków umowy. Na stronie Programu opublikowano również, przygotowany we współpracy z UOKiK, zestaw informacji dotyczących praw konsumentów, zasad dokumentowania nieprawidłowości oraz sposobów zgłaszania przypadków nierzetelnych wykonawców. Dzięki temu beneficjenci mogą nie tylko skuteczniej dochodzić swoich praw, ale przede wszystkim ograniczać ryzyko stania się ofiarą nieuczciwych praktyk.

Kluczowe jest też wzmocnienie ochrony beneficjentów oraz poprawę funkcjonowania Programu. Obejmują one analizę zgłaszanych problemów, w tym przypadków nadużyć ze strony wykonawców oraz ocenę ich skutków dla beneficjentów. W 2025 r. powołania międzyresortowy zespół, który przygotował propozycje zmian przepisów. Efekty prac zespołu zostały wykorzystane przy opracowaniu projektu ustawy i pomocy beneficjentom – osobom fizycznym poszkodowanym w związku z realizacją PPCP. Projekt przewiduje mechanizmy pomocowe umożliwiające zawieszenie dochodzenia nierozliczonych zaliczek oraz zwolnienie beneficjentów poszkodowanych przez nierzetelnych wykonawców z obowiązku spłaty należności, po spełnieniu warunków określonych w projekcie ustawy.

Równolegle wprowadzane są zmiany systemowe, w szczególności poprzez uelastycznienia procedur rozliczeń, możliwość zmiany formy finansowania, wydłużanie terminów realizacji przedsięwzięć oraz ograniczenie wypowiadania umów poprzez stosowania działań naprawczych. Prowadzone są także działania pomocowe, w tym zapewnienia beneficjentom dostępu do bezpłatnej pomocy prawnej.

---

[2] https://czystepowietrze.gov.pl/do-pobrania/poradniki-dla-beneficjenta/poradnik-dla-poszkodowanych

Celem tych działań jest zapewnienia stabilnych i przejrzystych zasad realizacji Programu, skuteczniejsza ochrona beneficjentów oraz odbudowa zaufania obywateli, przy jednoczesnym wsparciu uczciwych wykonawców i ograniczeniu nadużyć.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:
Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM